

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 17.07.2008r.

RKT-61-49/07/SB

DECYZJA Nr RKT-19/2008

Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w zw. z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

umarza się jako bezprzedmiotowe wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Media Markt Polska sp. z o.o. Czeladź spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu zgłoszenia reklamacyjnego postanowienia wzorców umów, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.) o treści:

„Sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego wraz z dowodem zakupu”, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust.1 i 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym) z urzędu przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością Media Markt Polska sp. z o.o. Czeladź spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie (zwanego dalej Media Markt, Spółką lub przedsiębiorcą) występuje naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z zm.) obowiązującej do dnia 20 kwietnia 2007r.

W dniu 18.12.2007r. postanowieniem nr 1 (Karta nr 3) wszczęte zostało z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez Media Markt bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) – zwanego dalej ustawą antymonopolową, polegających na stosowaniu we wzorcu zgłoszenia reklamacyjnego postanowienia wzorców umów, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.) o treści:

„Sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego wraz z dowodem zakupu”.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie powyższej praktyki Spółka wyjaśniła, co następuje (Karty nr 4-7).

Spółka potwierdziła, iż w stosowanym przez nią formularzu zgłoszenia jest zawarta klauzula w brzmieniu: „Sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego wraz z dowodem zakupu”. Wzorzec dokumentu zgłoszenia reklamacyjnego, o którym mowa w zawiadomieniu zawierający ww. klauzulę, jest stosowany przez Spółkę od dnia 1 marca 2007r. Zdaniem Spółki klauzula ta w żaden sposób nie jest jednak podobna do postanowienia, które wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 6.10.2005r. w sprawie XVII Amc 71/04 zostało uznane za niedozwolone, a następnie wpisane przez Prezesa UOKiK do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerem 605.

Postanowienie wpisane do powyższego rejestru ma następującą treść „Odbiór towaru tylko po zwrocie zgłoszenia – Serwis nie wydaje duplikatów. Nieodebranie sprzętu w terminie jest wolą wyzbycia się własności, co skutkuje uznaniem sprzętu za porzucony – art. 180 k.c. w związku z art. 60 k.c.”

Zauważono, iż wykładnia językowa powyższego postanowienia wskazuje, iż różni się ono znacząco od klauzuli stosowanej przez Spółkę. Po pierwsze, postanowienie to sugeruje, iż w razie zagubienia, zniszczenia lub istotnego uszkodzenia zgłoszenia serwis nie wydaje w zamian żadnych jego duplikatów, co w połączeniu ze stwierdzeniem, iż „odbiór towaru tylko po zwrocie zgłoszenia” (jak należy sądzić – tylko jego oryginału, skoro duplikatów nie wydaje się), oznacza, że konsument po utracie oryginału zgłoszenia nie ma możliwości odebrania swojego sprzętu.

Takiego stwierdzenia nie ma w klauzuli stosowanej przez Spółkę. Wprost przeciwnie, Spółka w razie zagubienia, zniszczenia lub istotnego uszkodzenia zgłoszenia reklamacyjnego nigdy nie odmawia wydania sprzętu konsumentowi, a jedynie oczekuje od niego, aby w inny wiarygodny sposób wykazał, iż jest właścicielem tego sprzętu uprawnionym do jego odbioru. Najczęściej do wykazania tego faktu wystarcza wylegitymowanie się przez konsumenta jakimkolwiek dowodem stwierdzającym tożsamość, albowiem wraz z przyjęciem zgłoszenia sprzętu Spółka z reguły odnotowuje podstawowe dane osoby pozostawiającej u niej ten sprzęt.

Po drugie w postanowieniu uznanym za niedozwolone stwierdzono, iż nieodebranie sprzętu w terminie jest traktowane jako wyrażenie woli wyzbycia się jego własności, co w połączeniu z honorowaniem przy odbiorze sprzętu wyłącznie oryginałów zgłoszeń oznaczałoby, że zagubienie, zniszczenie lub istotne uszkodzenie zgłoszenia byłoby dla konsumenta równoznaczne z automatyczną utratą prawa własności reklamowanego sprzętu. Takiego stwierdzenia nie ma w postanowieniu stosowanym przez Spółkę, a Spółka nie reguluje w ten sposób skutków nieodebrania sprzętu przez konsumentów.

Na odmiennosc obu porównywanych postanowień wskazuje też bliższa analiza uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 6.10.2005r. wydanego w sprawie XVII Amc 71/04. Z uzasadnienia tego w jasny sposób wynika, że przyczyną uznania postanowienia przez Sąd Okręgowy za niedozwolone nie był fakt, iż postanowienie to stwierdzało, iż odbiór towaru może nastąpić tylko po zwrocie oryginału zgłoszenia, lecz fakt, iż pozwana spółka traktowała nieprzedstawienie przez konsumentów oryginału przekazania sprzętu do naprawy jako pretekst do tego, aby przejąć własność nieodebranego sprzętu (którego nie chciała wydać wobec honorowania tylko oryginałów dowodów zgłoszenia sprzętu do naprawy) pod pozorem jego porzucenia przez konsumenta.

Jak więc widać z powyższych uwag, podobieństwo obu postanowień jest wyłącznie pozorne. W związku z tym Spółka wskazuje też na uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 13 lipca 2006r. (III SZP 3/06 – OSNP 1- 2/2007, poz. 35), w którym Sąd Najwyższy dał wyczerpujący wykład na temat skutków używania przez przedsiębiorców postanowień wzorców umów o treści tożsamej lub zbliżonej do treści postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W punkcie 17 tego uzasadnienia SN wyraźnie stwierdził, iż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o

ochronie konkurencji i konsumentów (którego obecnym odpowiednikiem jest art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów) jest tylko taki przypadek, gdy przedsiębiorca „wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli”. Jak wynika z wcześniejszych uwag, nie może ulegać wątpliwości, iż niniejszy przypadek nie spełnia kryteriów wskazanych przez SN, albowiem w postanowieniu używanym przez Spółkę nie tylko nie przestawiono szyku wyrazów oraz nie użyto w nim innych (aczkolwiek podobnych) wyrazów w porównaniu z postanowieniem wzorca umowy uznanym za niedozwolone, ale nadto ma ono inną treść niż postanowienie uznane za niedozwolone (to ostatnie jak wskazano – zawiera stwierdzenia, które w ogóle nie pojawiają się w klauzuli używanej przez Spółkę). Także więc wywód Sądu Najwyższego potwierdza tezę Spółki, iż stosowane przez nią postanowienie nie jest w żadnym wypadku podobne do postanowienia uznanego za niedozwolone i że w związku z tym nie można jej postawić zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Niezależnie od tych wszystkich uwag Spółka zwróciła uwagę na fakt, iż ustalenie przez nią w kwestionowanej klauzuli, iż sprzęt jest wydawany jego właścicielowi na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego, jest normalną i powszechną praktyką rynkową, stosowaną praktycznie przez wszystkich uczestników rynku. W ramach tej praktyki przedsiębiorcy przyjmując od konsumentów reklamowane towary wydają im na dowód tego przyjęcia odpowiednie dokumenty (nazwane zgłoszeniami reklamacyjnymi, potwierdzeniami przyjęcia reklamacji, pokwitowaniami itd.), które następnie upoważniają konsumentów do odbioru tych towarów. Dokumenty te pełnią zatem rolę dowodów ułatwiających identyfikację właścicieli towarów, są swoistymi znakami legitymacyjnymi potwierdzającymi, iż osoba zgłaszająca się po odbiór sprzętu jest do tego uprawniona.

Dla Spółki jest przy tym ważne, aby w momencie odbioru właściciel towaru zwrócił oryginał takiego dokumentu (zgłoszenia reklamacyjnego w przypadku Spółki), gdyż tylko w ten sposób może ona skutecznie zwolnić się ze swojego obowiązku wydania sprzętu. Gdyby bowiem Spółka wydawała sprzęt np. na podstawie kserokopii zgłoszenia, to narażałaby się na ryzyko, że posiadacz oryginału (który np. zakupił w międzyczasie sprzęt od pierwotnego właściciela) mógłby zgłosić w stosunku do niej skuteczne roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez to, że sprzęt został przekazany nie jemu, lecz osobie nieuprawnionej.

Należy dodać, iż domagając się od konsumentów zwrotu oryginałów zgłoszeń reklamacyjnych Spółka korzysta z uprawnienia przyznanego jej ustawowo. Podstawą takiego żądania jest bowiem art. 465 k.c., który stanowi, iż „jeżeli istnieje dokument stwierdzający zobowiązanie, dłużnik spełniając świadczenie może żądać zwrotu dokumentu”. Nie może ulegać żadnej wątpliwości, iż oryginał zgłoszenia reklamacyjnego jest właśnie takim dokumentem stwierdzającym obowiązek Spółki zwrotu sprzętu jego właścicielowi. Trudno więc czynić Spółce zarzut, iż zastrzegając we wzorcu zgłoszenia reklamacyjnego obowiązek zwrotu przez konsumenta jego oryginału w chwili wydawania mu sprzętu Spółka narusza interesy tego konsumenta, skoro przepis ustawy wprost upoważnia ją do zgłoszenia takiego żądania. Można nawet dodać, iż gdyby w formularzu zgłoszenia reklamacyjnego kwestionowana klauzula w ogóle nie znalazła się, to i tak – ze względu na zasadę wynikającą z art. 465 k.c. – Spółka mogłaby domagać się od konsumentów zwrotu oryginałów zgłoszeń reklamacyjnych.

Wprowadzenie zasady zwrotu przez konsumentów oryginałów zgłoszeń reklamacyjnych w momencie odbioru sprzętu znajduje uzasadnienie w interesie konsumentów, zabezpieczając ich przed wydaniem sprzętu przez Spółkę nieuprawnionym osobom, a zarazem – co jest szczególnie ważne – nie jest dla nich ani w żaden sposób uciążliwe, ani też nie narusza jakichkolwiek ich praw. Zasada ta zabezpiecza też interes Spółki, która dzięki temu ma pewność, że rzeczy zostały wydane uprawnionym osobom, co pozwala jej w ten sposób zabezpieczyć się przed oszustwami (niestety Spółce znane są przypadki nieuczciwego postępowania osób, które posługując się kserokopiami zgłoszeń reklamacyjnych próbowały kilkakrotnie odebrać ten sam reklamowany sprzęt).

W wypadku, gdy konsument utraci oryginał zgłoszenia reklamacyjnego, ale udowodni w wystarczający sposób swoje uprawnienie do otrzymania sprzętu, Spółka nie czyni żadnych

problemów z wydaniem tego sprzętu. Także więc w tym zakresie zarówno postanowienie wzorca zgłoszenia reklamacyjnego stosowanego przez Spółkę, jak i praktyka jego stosowania znacząco różnią się od postanowienia i praktyki stosowanej przez spółkę pozwaną przez Prezesa UOKiK w omawianej sprawie o sygn. akt XVII Amc 71/04, w której doszło do uznania postanowienia wzorca umownego za niezgodny z prawem.

W konkluzji Spółka stwierdza, iż wszystkie podniesione wyżej przez nią argumenty przemawiają za tym, iż klauzuli zakwestionowanej we wzorcu zgłoszenia reklamacyjnego stosowanego przez Spółkę nie sposób uznać ani za tożsamą, ani za podobną do postanowienia uznanego wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 6 października 2005r. w sprawie XVII Amc 71/04 za niedozwolone. Nadto stosowanie wymogu omówionego w tej klauzuli znajduje podstawę w przepisie art. 465 k.c. Nie można zatem twierdzić, aby klauzula ta naruszała zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym nie ma żadnych podstaw, aby działania Spółki w zakresie stosowania tej klauzuli kwalifikować jako przejaw naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Z wyjaśnień przedstawionych przez Spółkę pismem z dnia 27.02.2008r. wynika, iż dysponuje ona następującymi danymi dowolnie podawanymi przez zgłaszającego reklamację: nazwisko i imię (nazwa firmy), adres, numer telefonu, numer faksu, adres e-mail. Dane zostają umieszczone w dokumencie „Zgłoszenie reklamacyjne” wydawanym zgłaszającemu (Karta nr 11).

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

W trakcie postępowania, organ antymonopolowy ustalił, że Spółka działalność prowadzi na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (Karty nr 20-23). Polega ona m.in. na sprzedaży artykułów gospodarstwa domowego oraz urządzeń radiowo-telewizyjnych.

W trakcie postępowania wyjaśniającego ustalono, iż dane osób zgłaszających reklamacje są umieszczane w systemie komputerowym. Konsument podaje imię i nazwisko, adres zamieszkania, tj. dane identyfikujące go. Po umieszczeniu przedmiotowych danych w systemie, drukowany jest dokument nazwany „Zgłoszeniem reklamacyjnym” zawierający ww. dane (Karta nr 34).

Ww. dokument zawiera następujące postanowienia: „Sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego wraz z dowodem zakupu”. „Nieodebranie sprzętu w terminie 60 dni od daty zawiadomienia o zrealizowaniu reklamacji może spowodować oddanie urządzenia na przechowanie na koszt odbiorcy”.

W toku niniejszego postępowania organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 105 § 1 kpa, *gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.* Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której mowa w art. 105 § 1 k.p.a. oznacza, że brak jest któregoś z elementów pozwalających na rozstrzygnięcie sprawy co do jej istoty. Bezprzedmiotowość postępowania wynikać może zarówno z przyczyn podmiotowych (np. śmierć strony, ustanie bytu prawnego osoby prawnej), jak i przedmiotowych (np. w przypadku stwierdzenia, że organ który wszczął postępowanie na żądanie strony, nie jest właściwy do jego prowadzenia, gdy strona wnosi o wydanie decyzji tożsamej w decyzją uprzednią).

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów umożliwiają wydanie decyzji na podstawie art. 26 ust., 27 ust. 1 oraz 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów: o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzone zostanie naruszenie zakazu określonego w art. 24. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ww. ustawy, nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. Natomiast zgodnie z art. 28 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania - że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub

zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Zgodnie z art. art. 83 ww. ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem art. 84. Biorąc pod uwagę powyższe, w sytuacji rozstrzygnięcia innego, niż przewiduje ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W związku z powyższym zastosowanie ma powyżej przytoczony art. 105 § 1 kpa.

Postępowanie zostało wszczęte w związku z podejrzeniem naruszenia art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej, zgodnie z którym zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 24 ust. 2 i 3 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

W przypadku, gdy doszło do naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, organ antymonopolowy na mocy art. 26 ust. 1 tej ustawy uznaje określoną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Spółce został postawiony zarzut stosowania postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. „Sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego wraz z dowodem zakupu”.

Postanowienie zostało zakwestionowane w związku z podejrzeniem, iż może być ono uznane za zbieżne z poniżej przytoczonym postanowieniem wpisanym do rejestru.

Postanowienie przytoczone poniżej zostało uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 6 października 2005 r. sygn. akt XVII Amc 71/04 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 3 stycznia 2006 r. pod numerem 605, w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko „Komputery” Sp. z o.o. w Katowicach. Za niedozwolone postanowienie umowne Sąd uznał zapis o treści:

„Odbiór towaru tylko po zwrocie zgłoszenia – Serwis nie wydaje duplikatów. Nieodebranie sprzętu w terminie jest wolą wyzbycia się własności, co skutkuje uznaniem sprzętu za porzucony – art. 180 k.c. w związku z art. 60 k.c.”

W uzasadnieniu do ww. wyroku, Sąd zważył co następuje. „W sprawie zapisu „Otwarcia zlecenia gwarancyjnego” należy wskazać, że żądanie przez właściciela wydania z naprawy sprzętu, mimo nieprzedstawienia dowodu przekazania sprzętu do naprawy w żadnym razie nie

może być traktowane jako oświadczenie woli z art. 60 kc o wyzbyciu się (porzuceniu) rzeczy. Podobnie nieodebranie sprzętu w terminie nie może być poczytane za jego porzucenie. Nie sposób zgodzić się ze skonkretyzowanym we wzorcu rozumowaniem pozwanego, według którego nieprzedstawienie dokumentu wydania rzeczy do naprawy, jak też nieodebrania jej w terminie świadczyć ma o zamiarze porzucenia sprzętu, często o znacznej wartości. Przypomnieć należy, iż zamiar porzucenia obok wyzbycia się posiadania rzeczy jest przesłanką uznania jej za porzuconą (art. 180 k.c.).

Z kolei niestosowanie w praktyce klauzuli abuzywnej nie ma związku z istotą sporu, gdyż o jej bycie przesądza samo umieszczenie jej w ofercie dla konsumentów – tj. we wzorcu umowy.

Jak słusznie zauważono w pozwie, analizowane postanowienie jest też sprzeczne z nadal obowiązującym art. 4 ust. 2 dekretu Rady Państwa z 18 września 1954r. o likwidacji nie podjętych depozytów i nieodebranych rzeczy, zgodnie z którym termin do podjęcia przedmiotów oddanych na podstawie umowy o dzieło instytucji, zajmującej się zawodowo świadczeniem usług wynosi 6 miesięcy od doręczenia osobie uprawnionej wezwania do odbioru. W przypadku niemożliwości doręczenia wezwania termin ten wynosi dwa lata od dnia zwrotu wezwania bądź stwierdzenia niemożności doręczenia.¹

Reasumując wskazać należy, że sporne postanowienie jest klauzulą abuzywną określoną w art. 385³ pkt 2 k.c., ponieważ prowadzi do wyłączenia odpowiedzialności kontraktowej pozwanego za powierzony mu do naprawy sprzęt komputerowy oraz uwalnia go z obowiązku zwrotu rzeczy właściwej po wykonaniu umowy. Co więcej postanowienie to narusza bezwzględnie obowiązujący przepis art. 4 ust. 2 cyt. pow. dekretu przez co jest nielegalne i nieważne z mocy art. 58 § 1 k.c.”

Na podstawie analizy zgromadzonych materiałów, oraz porównania treści zakwestionowanego postanowienia z wpisanym do rejestru, należało stwierdzić, iż nie są one zbieżne. Sąd w uzasadnieniu powyżej przytoczonego wyroku stwierdził, iż bezprawne jest uprawnienie przedsiębiorcy do uznania powierzonego sprzętu za porzucony w sytuacji nieodebrania sprzętu w terminie. Nieodebranie sprzętu przedsiębiorca mógł uznać za równoznaczne z wolą konsumenta do jego wyzbycia się.

Analiza porównawcza obu postanowień wykazała, co następuje. Przedsiębiorca w klauzuli wpisanej do rejestru zastrzegł, iż powierzony towar jest wydawany tylko po zwrocie zgłoszenia. Natomiast z zakwestionowanego postanowienia wynika, iż sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego oraz dowodu zakupu. Tym samym zakres obowiązków konsumentów względem obu przedsiębiorców jest różny. Na podstawie kwestionowanego postanowienia, przedsiębiorca ma obowiązek wyłącznie okazać oryginał zgłoszenia, natomiast na podstawie klauzuli wpisanej do rejestru konsument ma obowiązek zwrócić zgłoszenie.

Zakres objęty przez porównywane postanowienia różni się również co do obowiązków przedsiębiorcy względem konsumentów. W klauzuli wpisanej do rejestru zastrzeżone zostało, iż serwis nie wydaje duplikatów. Natomiast zastrzeżenia takiego nie ma w zakwestionowanym w niniejszym postępowaniu postanowieniu. Pomimo, iż w ocenianym postanowieniu zastrzeżone zostało, iż powierzony sprzęt wydawany jest na podstawie oryginału zgłoszenia reklamacyjnego, to jednak nie została wyłączona możliwość jego wydania po udokumentowaniu w inny sposób uprawnienia konsumenta do jego odbioru.

Na podstawie powyższej analizy, organ antymonopolowy stwierdził, iż kwestionowana w niniejszym postępowaniu klauzula nie jest tożsama z wpisaną do rejestru. Biorąc pod uwagę przesłanki podane w powyższym uzasadnieniu, organ antymonopolowy stwierdził, iż brak jest podstaw do stwierdzenia, iż stosowana praktyka w zakresie objętym postępowaniem jest bezprawna.

W związku z faktem, że nie zaistniała przesłanka bezprawności działań, organ antymonopolowy uznał za zasadne umorzyć postępowanie.

Wobec powyższego orzeka się jak w sentencji.

¹ Dekret utracił moc dnia 22 lutego 2007 r. na podstawie art. 13 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. 2006 r. Nr 208 poz. 1537).

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Maciej Fragsztajn